

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8019 Dep.
0030 Oslo

Dato: 05.12.2025
Vår referanse: [Vår ref.]
Deres referanse: 25/3212

Høringssak – forslag til endret arbeidsulykkebegrep

1 Innledning

NHO viser til Arbeids- og inkluderingsdepartementets brev av 5. september d.å., med invitasjon til innen 5. desember s.å. å komme med merknader til høringsnotatet "Forslag til endringer i lov 28. februar 1997 nr. 10 om folketrygd (endret arbeidsulykkebegrep)".

2 Overordnede merknader

Dagens system for yrkesskadeerstatning fungerer etter vårt syn godt. Bedriftene har gjennom den lovpålagte yrkesskedeforsikringen et ansvar for skade og sykdom som har skjedd i arbeid, på arbeidsstedet og i arbeidstiden.

Et slikt ansvar må være klart avgrenset til *sykdom* som i henhold til bred vitenskapelig dokumentasjon påviser høy grad av årsakssammenheng mellom sykdom og arbeidsrelaterte forhold. I den nylige høringen om en ny yrkessykdomsliste og endringer i folketrygdens yrkessykdomsregler støttet NHO at det kan være behov for å oppdatere yrkessykdomslisten, og i den sammenheng innføre en ordning med jevnlig revisjon av sykdomslisten mv.

Når det gjelder *ulykkebegrepet*, er det viktig at det utformes retningslinjer og veiledere på hva som skal til for at en hendelse skal kunne regnes som en arbeidsulykke, slik at det fremstår som tydelig hvilke hendelser som skal være omfattet. Forslag til slike retningslinjer må være på plass før det kan tas standpunkt til de foreslåtte endringene.

I tilfeller der det kan være sammensatte og samvirkende bakenforliggende årsaker som kan ha medvirket til utfallet av ulykken er det viktig at årsakssammenhengen mellom ulykkens konsekvens og arbeidsutførelse er godt dokumentert, og verifisert opp mot medisinsk faglig kompetanse på området. Dette er spesielt viktig i tilfeller der det er høy forekomst av liknende tilfeller i befolkningen ellers, altså at livets alminnelige risiko for skaden er høy.

3 En oppsummering av NHOs merknader

NHOs merknader til høringsnotatet finnes i punktene 4 og 5 nedenfor. De kan punktvis sammenfattes slik:

- NHO støtter formålet med forslaget til endringer; å oppnå en mer ensartet og rettferdig praktisering av arbeidsulykkebegrepet. Dette skal skje ved at det skal være risikoen ved det arbeidet som utføres, som skal være det avgjørende for om en hendelse skal regnes som en arbeidsulykke.
- Begrepet "livets alminnelige risiko" er skjønnsmessig, og kan skape utfordringer i saker der det er glidende overgang mellom arbeidsrelatert belastning og dagliglivets normale risiko. Begrepet bør defineres tydeligere dersom innholdet i begrepet skal fungere som et praktisk vurderingskriterium.
- Høringsnotatets forslag til retningslinjer som et hjelpemiddel for å kunne ta stilling til om en hendelse skal kunne godkjennes som en arbeidsulykke i forbindelse med fire praktiske sakstyper, må utdypes og konkretiseres før vi kan ta stilling til forslaget. Dette er viktig for å sikre en mest mulig enhetlig praksis blant NAV og forsikringsselskapene, redusere behov for avklaringer i rettsvesenet, samt bidra til at ordningen blir så forutsigbar som mulig for både arbeidstakere og arbeidsgivere.
- NHO opplever det som uheldig at forslag til endringer i yrkesskaderregelverket kommer i flere omganger. Det er behov for en helhetlig bred gjennomgang, der forslag blir tilstrekkelig utredet og sett i sammenheng, og utkast til retningslinjer er del av høringen.
- Det må foretas en utredning av de økonomiske konsekvensene av forslaget før det kan vedtas. Slik konsekvensene til nå er utredet, er det ikke mulig å si noe om den økonomiske effekten for arbeidsgiver og leverandører. Forslaget vil også ventelig føre til merarbeid for Arbeids- og velferdsetaten, forsikringsselskaper og helsetjenesten, noe man også bør utrede de økonomiske konsekvensene av.

4 Forslagene i høringsnotatet

4.1 Avvikling av relativiseringen og retningslinjer for bruk av det avdempede ulykkesbegrepet

NHO slutter seg til at formålet med den arbeidsgiverfinansierte yrkesskadeordningen skal være å kompensere for den risikoen som er knyttet til det arbeidet som utføres.

Selv om departementet foreslår at relativiseringen skal opphøre, skal det fortsatt være slik at den hendelse det kan være aktuelt å godkjenne som en arbeidsulykke, må være utslag av en risiko knyttet til arbeidet eller en risikofaktor på arbeidsplassen. Det skal derfor ikke være slik at ethvert forhold som leder til en hendelse på arbeidsplassen, skal regnes som en risiko i lovens forstand og noe som kan føre til at hendelsen kan regnes som en arbeidsulykke.

For at en hendelse skal kunne regnes som en arbeidsulykke etter det avdempede arbeidsulykkebegrepet, foreslår departementet at det skal skje en avveining mot det man betegner som livets alminnelige risiko. Det er bare i de tilfellene risikoen ved arbeidet kan sies å overstige denne risikoen, en hendelse skal kunne kvalifisere for å bli godkjent som en arbeidsulykke.

Departementet erkjenner i høringsnotatet at en ordning med en differansebetraktning for å skille yrkesrisikoen fra livets alminnelige risiko, kan medføre vanskelige avveininger, som det óg kan være delt syn på. For å lette arbeid med å praktisere den foreslåtte endringer, ser departementet for seg at det utarbeides retningslinjer som regelverksanvenderne kan benytte ved avgjørelsen av om en hendelse skal kunne godkjennes som en arbeidsulykke etter det avdempede ulykkesbegrepet eller ikke.

Når det kommer til uttrykket "livets alminnelige risiko" vil NHO bemerke at begrepet innfører en ny rettslig avgrensning av hva som skal anses som arbeidsulykke. Begrepet er skjønnsmessig, og kan skape utfordringer i saker der det er glidende overgang mellom arbeidsrelatert belastning og dagliglivets normale risiko. Det er positivt at det i de foreslåtte retningslinjene er presisert at enkelte hendelser skal holdes utenfor begrepet, men det må etter NHOs syn defineres tydeligere dersom innholdet i begrepet skal fungere som et praktisk vurderingskriterium.

Dersom livets alminnelige risiko ikke er presisert tydelig nok, er det en fare for at det avdempede arbeidsulykkebegrepet blir praktisert ulikt i NAV og forsikringsselskapene, og på den måten bidra til flere tvistesaker. Årsaken til dette er igjen at arbeidsulykkebegrepet i yrkesskadeforsikringsloven skal forstås på samme måte som i folketrygden. En ulik praktisering kan igjen skape en rettsusikkerhet for både arbeidstakerne og arbeidsgiverne. Dét kan undergrave hensikten med et helhetlig og forutsigbart system for vern mot yrkesskader.

Når det gjelder høringsnotatets forslag til retningslinjer som et hjelpemiddel for å kunne ta stilling til om en hendelse skal kunne godkjennes som en arbeidsulykke i forbindelse med fire praktiske sakstyper, mener NHO at slike retningslinjer er nødvendig. Disse bør utdypes og konkretiseres i større grad enn etter forslaget, slik at praktiseringen av dem sikrer en mest mulig enhetlig praksis blant NAV og forsikringsselskapene, og blir så forutsigbar som mulig for både arbeidstakere og arbeidsgivere.

Ellers innebærer fjerningen av uttrykket "usedvanlig" i det avdempede ulykkesbegrepet at det ikke lenger skal gjelde et kvalitativt krav til den hendelsen som man skal vurdere om utgjør en ulykke. Det avgjørende da blir om hendelsen hadde skadeevne.

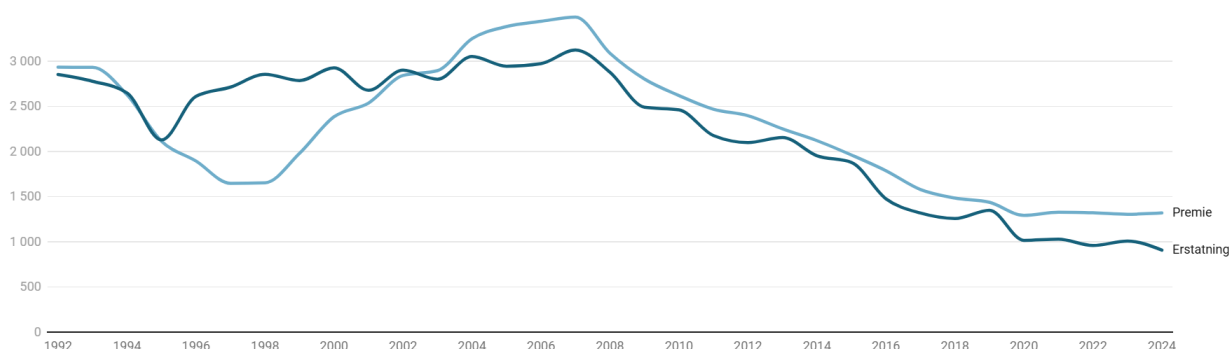
Betydning av forebygging

Arbeidsgiver har ansvar for å drive god tilrettelegging og å innføre tiltak som kan redusere faren for yrkesskader.

Finans Norge har gjennom de siste 15 årene observert en reduksjon i yrkesskader som erstattes. Tilsvarende ser man av Norsk Industris skadestatistikk i nederste figur at det har vært en betydelig reduksjon i antall skader per million arbeidede timer i denne bransjen.

Yrkesskade premie og erstatning

G-regulert, per forsikret årsverk, hele kroner

Skader totalt utvikling per million arbeidede timer (H2/TRIF)

Norsk Industri

Samlet peker de nevnte forholdene mot en betydelig effekt av forebyggende HMS-arbeid og tilsvarende skadereduksjon. Etter NHOs syn tilsier dette at forslaget til endring i det avdempede

arbeidsulykkebegrepet, og da kanskje særlig de retningslinjene som skal utarbeides som hjelpemidler for bruk av begrepet i ulike sammenhenger, bør utredes dypere med bakgrunn i innsikt i skadeforekomsten i de forskjellige bransjer og effekten av det forebyggende arbeidet gjennom de seneste 30 årene.

4.2 Økonomiske og administrative konsekvenser

4.2.1 Økonomiske konsekvenser

Departementet antar i høringsnotatet at de forslagene som tas opp, ikke vil medføre vesentlig økte kostnader for arbeidsgiverne. Dette begrunnes ikke nærmere, men er en antakelse. Samtidig uttales det at det er betydelig usikkerhet knyttet til de økonomiske anslagene.

NHO kan ikke støtte et forslag iverksatt som man ikke kjenner de økonomiske konsekvensene av. Departementet må derfor gjennomføre en ny og betydelig mer omfattende og konkret utredning av de økonomiske konsekvensene av forslaget.

Slik NHO vurderer forslaget, er det betydelig usikkerhet knyttet til kostnadene ved de foreslåtte endringene. Når risikoen er ukjent, er det vanskelig å beregne hvor mange flere skader som vil omfattes. Det er sannsynlig at enkelte bransjer vil oppleve en betydelig økning i antall hendelser som kreves godkjent som en arbeidsulykke, noe som igjen kan medføre at flere skader blir godkjent som en yrkesskade. Dermed er det sannsynlig at det vil skje en økning i erstatningsutbetalingene fra yrkesskadeforsikringen, og det kan igjen påvirke den premien som arbeidsgiver betaler for forsikringen. Økte erstatningsutbetalinger medfører også en økning i de refusjonsbeløpene som skal betales til folketrygden.

NHO har forståelse for at slike beregninger kan være utfordrende å gjennomføre, men det bør være mulig å utrede de økonomiske konsekvensene mer utførlig enn det som til nå er tilfelle.

Departementet antar videre i høringsnotatet at de foreslåtte endringene kan føre til flere meldinger om yrkesskade knyttet til det avdempede arbeidsulykkebegrepet, og at det blir flere tilfeller der en hendelse kan bli godkjent som en arbeidsulykke. Samtidig uttaler departementet at en del av disse skadene erfaringsmessig er mindre omfattende enn skader under det markerte arbeidsulykkebegrepet, og at det gjennomgående er snakk om dekning av utgifter til helsebehandling og/eller kortvarige sykmeldinger.

Selv om en ny utforming av arbeidsulykkebegrepet fortsatt vil stenge for belastningslidelser som har utviklet seg over tid – NHO viser her til at det også etter det begrepet må foreligge et ulykkesmoment som avgrenser mot belastningslidelser – ønsker NHO å bemerke at flere krav om å få godkjent en skadefølge som en yrkesskade, vil føre til økt arbeid for Arbeids- og velferdsdirektoratet og forsikringsselskapene som følge av at det blir flere saker å behandle. Det vil ventelig også bli en økt belastning på domstolene og helsevesenet.

En annen bekymring er etter NHOs syn at det er en viss sannsynlighet for at flere kan bli stående utenfor yrkeslivet i påvente av å få avklart sin yrkesskadesak. Sett på den måten kan forslaget om et endret arbeidsulykkebegrep bidra til å holde flere personer i arbeidsfør alder utenfor yrkeslivet, noe som ikke harmonerer med arbeidslinja.

4.2.2 Administrative konsekvenser

Departementet antar at de administrative konsekvensene av forslaget vil gi en økt belastning for Arbeids- og velferdsetaten, arbeidsgivers forsikringsselskap og Statens pensjonskasse. Dette skyldes at det trolig blir flere meldte yrkesskader, noe som vil ha administrative konsekvenser for de som behandler skademeldingene, domstolene, samt helsevesenet som må utrede skadene medisinsk med tanke på årsakssammenheng og fastsettelse av mulig varig medisinsk invaliditet.

NHO konstaterer at forslaget vil gi økt administrasjon, og kostnadene ved å administrere ordningen vil øke.

5 Behov for en helhetlig gjennomgang

NHO mener det som uheldig at forslag til endringer i yrkesskaderegelverket kommer i flere omganger. Det er behov for en helhetlig gjennomgang, der forslag blir tilstrekkelig utredet og utkast til retningslinjer er del av høringen.

* * *

Vennlig hilsen

Næringslivets Hovedorganisasjon

Kristin Diserud Mildal
Direktør Pensjon og forsikring

Verifikasjon

Document ID 09222115557564242387

Dokument

**NHO - høringssvar på forslag om endret
arbeidsulykkebegrep**

Hoveddokument

6 sider

Initiert 2025-12-05 15:20:51 CET (+0100) av Kristin Diserud

Mildal (KDM)

Ferdigstilt 2025-12-05 15:21:26 CET (+0100)

Underskriverne

Kristin Diserud Mildal (KDM)

Næringslivets Hovedorganisasjon

kristin.diserud.mildal@nho.no

Signert 2025-12-05 15:21:26 CET (+0100)

Denne verifiseringen ble utstedt av Scrive. For mer informasjon/bevis som angår dette dokumentet, se de skjulte vedleggene. Bruk en PDF-leser, som Adobe Reader, som kan vise skjulte vedlegg for å se vedleggene. Vennligst merk at hvis du skriver ut dokumentet, kan ikke en utskrevet kopi verifiseres som original i henhold til bestemmelsene nedenfor, og at en enkel utskrift vil være uten innholdet i de skjulte vedleggene. Den digitale signeringsprosessen (elektronisk forsegling) garanterer at dokumentet og de skjulte vedleggene er originale, og dette kan dokumenteres matematisk og uavhengig av Scrive. Scrive tilbyr også en tjeneste som lar deg automatisk verifisere at dokumentet er originalt på:
<https://scrive.com/verify>

